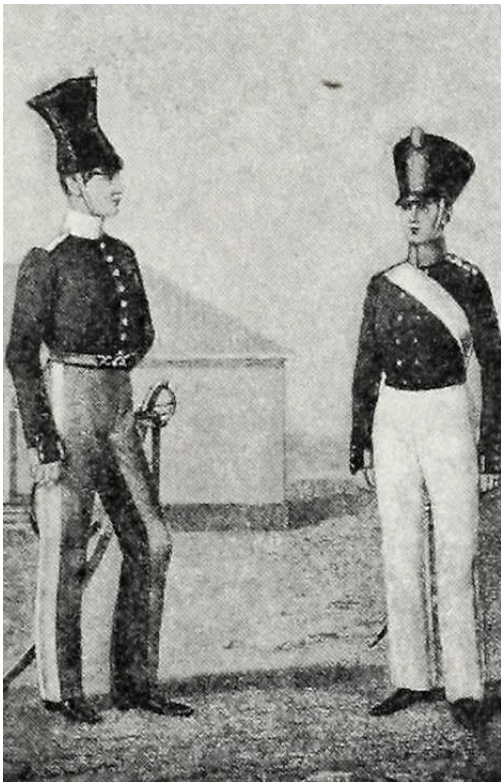

מאורות אל העבר

כה אב תרטז | 26/08/1856

מאת ויקפדיה נחלת הכלל

סוף גזרת הקנטוניסטים

הקשה והטראומתית ביותר מבין הגזרות שמהן סבלה יהדות רוסיה במאה התשע עשרה, הייתה פקודת הקנטוניסטים שאותה יזם הצאר, ניקולאי הראשון, בשנת 1827. הגזרה נועדה לקדם מגמות של המרת דת כפויה והתבוללות בקרב האוכלוסייה היהודית. היא חייבה אחוז מסוים מבני הנוער היהודי שבכל קהילה להתגייס לצבא הרוסי לשירות שאורכו הגיע לעיתים לחצי יובל שנים. הפקודה כוונה תחילה לבני שבע עשרה ומעלה, אולם בפועל רוב הקנטוניסטים (כך נקראו המגויסים) היו בין גיל שנים עשרה לחמש עשרה. מילוי הגזרה הוטל על הנהגת הקהילות היהודיות, וראשיהם נקלעו לדילמות נוראיות. הם נדרשו להחליט את מי להעביר לידי השלטונות כדי למלא את גזירת הגיוס, שפירושה המעשי היה ניתוק מוחלט ולתמיד של המגויס הצעיר ממשפחתו, מעמו ומדתו. פעמים רבות העדיפו החטפנים ("חעפרים") שנשכרו בידי ראשי הקהילות לחטוף ילדי עניים ואלמנות מבתיהם כדי למלא את הפקודה. גזירת הקנטוניסטים עוררה סערת רוחות בקהילה היהודית, וניסיונות שונים נעשו כדי לבטלה או לרככה. בכ"ה באב תרט"ז (26.8.1856) ביטל הצאר אלכסנדר השני את הגזרה. בשביל רבבות נערים יהודיים, זה היה כבר מאוחר מדי.

מפת עולם

